

# Tematy z języka polskiego 2010

Autor: Anna Rakowska  
03.04.2009.  
Zmieniony 04.04.2009.

Poniżej lista tematów, spośród których uczeń wybiera jeden na usty egzamin maturalny z języka polskiego w maju 2010 r.

## Tematy literackie

- Polemiki, spory, prowokacje- starcia pokoleń literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
- Przedstaw różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze.
- Wędrowką życie jest człowieka - omów funkcję toposu homo viator w wybranych utworach literackich.
- Postać biblijna jako maska. Omów zagadnienie na przykładzie tekstów Zbigniewa Herberta i Jacka Kaczmarskiego.
- Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw różne sposoby wykorzystania tematu powrotu do lat dziecińczych w literaturze.
- Konflikt pokoleń &ndash; mit czy rzeczywistość? Rozważ problem, odwołując się do wybranych lektur.
- Metamorfoza bohatera. Porównaj sposób ujęcia motywu, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
- Grzechy romantycznego indywidualizmu i próby ich przewyciężenia w wybranych utworach literackich. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
- Zakończenie dzieła literackiego. Rozważ funkcje różnego rodzaju finałów, odwołując się do wybranych utworów.
- Pytania o sens ludzkiego buntu stawiane w literaturze polskiej i obcej XX wieku. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych lektur.
- Literatura w służbie ideologii. Omów na przykładzie wybranych autorów.
- Arkadie i utopie &ndash; literackie krainy szczęścia w utworach różnych epok. Zaprezentuj sposoby ich kreowania, funkcje i znaczenie.
- Ballada romantyczna jako źródło inspiracji dla poetów polskich XX wieku. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów.
- Motyw szkoły i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- Literackie portrety sługi i pana. Omów zagadnienie na przykładzie utworów z różnych epok.
- Scharakteryzuj i oceń na wybranych przykładach, jaką rolę w społeczeństwie wyznaczali inteligencji twórcy utworów literackich różnych epok.
- Symbolika wieży. Przedstaw jej różnorodność, odwołując się do wybranych utworów literackich.
- Bal jako motyw literacki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
- Uczeń i mistrz. Na przykładzie wybranych lektur przedstaw różne ujęcia tego motywu.
- Literackie portrety rodzin. Omów zagadnienie na przykładzie utworów z różnych epok.
- Różne odmiany satyry. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów literackich.
- Dialog pokoleń zapisany w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- Motyw ucieczki i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach..
- Groteska jako kategoria estetyczna i sposób postrzegania świata w wybranych utworach literackich. Omów na wybranych przykładach.
- Jesteśmy dziećmi epoki epoka jest polityczna. Słowa W. Szyborskiej uczyn mottem rozważań o uwikłaniu literatury i kultury w politykę. Odwołaj się do wybranych tekstów.
- Motywy horacjańskie w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
- Poezja religijna dzisiaj. Rozwiń temat na wybranych przykładach literackich.
- Ironia i jej różne funkcje w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
- Świadectwo czasu, szkoła pisarstwa, ucieczka od rzeczywistości&hellip;. Rozważ, na wybranych przykładach, jaką funkcję pełnią w literaturze dzienniki.
- Literackie portrety żon. Omów zagadnienie na przykładzie utworów z różnych epok.
- Powinowactwa literatury i filozofii. Na wybranych przykładach przedstaw związki twórczości pisarskiej z filozofią.
- Rozważania o życiu godnym w literaturze. Omów na przykładzie znanych Ci utworów literackich.
- Małe ojczyzny, krajobrazy polskie jako wartości ocalające. Rozważ, odwołując się do wybranych tekstów.
- Motyw śmiechu i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- Everyman, czyli każdy. Na wybranych przykładach literackich przedstaw różne ujęcie tego motywu.
- Zaprezentuj i porównaj różnorodne wizerunki błazna w wybranych utworach literackich.

- Antyczna odyseja a romantyczna wędrówka. Porównaj motyw podróży w wybranych utworach literackich.
- Symbolika drzewa. Przedstaw bogactwo jego znaczeń, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
- Motyw drogi i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- Motywy szekspirowskie w literaturze i ich funkcje. Przedstaw na wybranych przykładach.
- Literackie portrety uwodziciela. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych lektur.
- Archetyp psa w literaturze. Zaprezentuj różne jego ujęcia, odwołując się do wybranych tekstów.
- Obraz Litwy w literaturze romantycznej i współczesnej &ndash; porównaj na przykładzie wybranych utworów.
- Ornament, fascynacja, sposób widzenia świata. Różne ujęcia ludowości w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych lektur.
- Władza i moralna sytuacja człowieka uwikłanego w jej mechanizmy jako temat stale obecny w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych lektur.
- Siedem polskich grzechów głównych Przedstaw refleksje na temat polskich wad narodowych, odwołując się do wybranych utworów literackich.
- Uczony &ndash; władcą świata. Optymistyczna wizja nauki a doświadczenia współczesnego człowieka. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych tekstów.
- Utopia i antyutopia w literaturze różnych epok. Zwróć uwagę na ich funkcję, formę i znaczenie.
- Świat ludowych wierzeń i wartości oraz jego funkcje w literaturze. Omów na przykładzie wybranych tekstów literackich.
- Motyw kota i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- Od Heroda do Stalina: literackie portrety tyranów. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych lektur.
- Stosunek obywatela do państwa w literaturze. Zwróć uwagę na różne ujęcia gatunkowe i stylistyczne tego tematu.
- &bdquo;Dlaczego klasycy?&rdquo; &ndash; udowodnij obecność motywów antycznych w literaturze XX wieku i rozważ przyczyny ich popularności.
- Wykorzystując wybrane teksty literackie, przedstaw poetycką fascynację codziennością w twórczości wybranych poetów XX wieku.
- Gaduły i gawędziarze. Przedstaw cechy gawędy, określ różne jej funkcje i odmiany w wybranych utworach literackich.
- Klasycyzm jako konwencja literacka i sposób mówienia o rzeczywistości.. Omów na wybranych przykładach.
- Nurt tyrtejski w poezji polskiej. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
- Folklor jako inspiracja pisarzy różnych epok. Omów na wybranych przykładach
- Sposób kreowania obrazu ojca w literaturze. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów.
- Literatura faktu, analiza i interpretacja tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
- Rola muzyki i sposoby jej ukazywania w literaturze. Rozważ na wybranym materiale literackim.
- Analizując wybrane teksty, porównaj cele publicystyki oświeceniowej i współczesnej, zwracając szczególną uwagę na wykorzystane w nich środki wyrazu.
- Groteska jako sposób wyrażania w literaturze antynomii świata. Omów na przykładach wybranych utworów.
- Różne kreacje narratora i ukształtowanie narracji w epice &ndash; analiza wybranych utworów.
- Analizując wybrane utwory polskie i obce, scharakteryzuj różne odmiany awangardowego dramatu XX wieku.
- Od Krasickiego do Młynarskiego. Polska literatura satyryczna w walce z wadami Polaków. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Jakim jesteśmy narodem? Sąd o Polakach w literaturze różnych epok &ndash; przedstaw na wybranych przykładach.
- Sport jako temat utworów literackich. Przedstaw to zagadnienie na wybranych przykładach.
- Sprawy osobiste i sprawy publiczne w listach twórców wybranej epoki. Omów zagadnienie, wykorzystując twórczość epistolograficzną dowolnych artystów.
- Rzeczy w świecie człowieka. Zaprezentuj literackie obrazy przedmiotów w wybranych tekstach.
- Postacie wielkie, święte i charyzmatyczne. Omów ich literackie wizerunki na przykładzie wybranych dzieł.
- &bdquo;Cóż jest świat?&rdquo; &ndash; toposy, metafory i obrazy świata w literaturze różnych epok. Zaprezentuj temat, wykorzystując dowolne teksty literackie.
- Łęki cywilizacyjne we współczesnej poezji. Odwołując się do dowolnie wybranych utworów, omów ich podłoże, obraz i próby przewyciężenia.
- Ewolucja powieści. Na przykładzie wybranych tekstów przedstaw jej drogi rozwojowe.
- Miasto &ndash; synonim cywilizacji i postępu, czy obszar zepsucia i degeneracji? Rozważ na

przykładzie wybranych utworów literackich.

- Porównaj różne spojrzenia na obyczajowość szlachecką w wybranych utworach literackich.
- Zaprezentuj twórczość Wisławy Szymborskiej na tle liryki kobiecej.
- Dehumanizacja człowieka i jego uprzedmiotowienie jako problem w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Bohaterowie w habitach. Przedstaw sposób ich kreowania w wybranych utworach literackich.
- Sielankowy i satyryczny obraz wsi. Porównaj różne sposoby prezentacji tematu w literaturze wybranych epok.
- Na przykładzie literatury różnych epok przedstaw, jak funkcjonuje motyw świata-teatru.
- Przedstaw różne wcielenia diabła w literaturze i omów ich funkcje, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
- Rola tytułu i motto w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.

{mospagebreak title=Dziedziny sztuki&heading=Literackie}Związek literatury z innymi dziedzinami sztuki

- Topos ogrodu w literaturze i sztuce. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Deformacja świata i jej funkcje w różnych dziełach sztuki. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Karykatura jako jeden ze sposobów ukazywania człowieka w różnych tekstach kultury. Omów na wybranych przykładach.
- Dzieła literackie a ich ekranizacje filmowe. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Ekspresjonizm jako wyraz buntu w literaturze i sztuce. Omów, odwołując się do wybranych dzieł.
- Motyw powstania styczniowego w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
- Awangardowe poszukiwania sztuki i literatury XX wieku. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Wyjaśnij &ndash; na wybranych przykładach &ndash; na czym polega oryginalne i twórcze widzenie świata w sztuce współczesnej.
- Idee rewolucyjne w literaturze, malarstwie i muzyce romantyzmu. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Przedstaw motywy maryjne w literaturze i sztuce średniowiecza ,odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Wyjaśnij, na czym polega poetyckość tekstów współczesnych piosenek. Odwołaj się do wybranych przykładów.
- Dramat człowieka uwikłanego w historię w literaturze i sztuce XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Przedstaw różne ujęcia motywu koni w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Człowiek współczesny w świecie zagrożeń i unicestwionych wartości jako temat obecny w literaturze i sztuce. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Fenomen teatru telewizji. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przedstawień.
- Miejsce magiczne, cywilizacyjna dżungla, przestrzeń destrukcji&hellip; Porównaj różne obrazy miasta przedstawione w literaturze i filmie.
- Kontrast jako zasada kompozycji w baroku i jego związek ze światopoglądem epoki. Rozważ temat, odwołując się do przykładów z literatury i sztuk plastycznych.
- Literatura i sztuka wobec różnych ideałów piękna. Rozważ problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Różne wizerunki lekarza w literaturze i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Realizm, symbolizm, groteska. Czemu służą tak różne sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze i sztuce? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Mistrzowie pędzla i ludzie pióra wobec polskich narodowych stereotypów. Rozważ problem na podstawie wybranych dzieł malarskich i literackich.
- Motyw kwiatów w literaturze i sztuce. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
- Świat prowincji w literaturze i malarstwie. Porównaj wybrane dzieła.
- Topos Edenu. Analizując wybrane przykłady, przedstaw jego funkcjonowanie w dziełach literackich i malarskich.
- Sienkiewiczowska i Hoffmanowska wizja historii. Porównaj adaptacje Trylogii z literackim pierwowzorem.
- Kultura masowa jako motyw literatury i sztuki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych

tekstów kultury.

- Obraz świętości Polski w twórczości H. Sienkiewicza i w malarstwie J. Matejki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Katedra gotycka jako tekst kultury &ndash; katedra gotycka jako temat tekstów kultury. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
- Literatura niedramatyczna jako źródło inspiracji dla współczesnego teatru. Omów na przykładzie wybranej adaptacji utworu.
- Motywy biblijne w malarstwie i literaturze &ndash; od średniowiecza do współczesności. Rozwiń temat, posługując się wybranymi przykładami.
- Scharakteryzuj romantyczny pejzaż i omów jego funkcje na wybranych przykładach z literatury i malarstwa XIX wieku.
- Barwy &ndash; ich symbolika i znaczenie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich i malarskich.
- Pokolenie Kolumbów w literaturze pięknej, fotografii i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Baśniowe światy w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Wizerunek anioła w literaturze i sztuce. Porównaj sposób artystycznego ujęcia postaci anioła, zestawiając odpowiednie teksty kultury.
- Motyw syna marnotrawnego &ndash; omów jego funkcjonowanie, odwołując się do różnych tekstów kultury.
- Łódź w literaturze i filmie. Omów temat na wybranych przykładach.
- Holocaust w literaturze i filmie. Omów temat na wybranych przykładach.
- Dwie ekranizacje &bdquo;Lalki&rdquo; Bolesława Prusa &ndash; dokonaj analizy porównawczej dzieła literackiego z jego adaptacjami filmowymi.
- Motywy orientalne i ich funkcje w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Pisarze &ndash; malarze. Omów twórczość literacką i plastyczną wybranych artystów.
- Motyw tańca w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.
- Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
- Malarstwo, rzeźba, architektura, jako inspiracje dla literatury. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Piękno niejedno ma imię. Omów różne jego koncepcje na podstawie wybranych dzieł literackich, malarskich i/lub architektonicznych.
- Porównaj obrazy Warszawy w wybranych utworach literackich i malarstwie.
- Powstanie warszawskie i różne sposoby jego ujęcia w literaturze, filmie, fotografii. Zaprezentuj temat na podstawie zebranego materiału.
- Portret Sarmaty w literaturze i malarstwie. Odwołaj się do wybranych dzieł.
- Ruiny, groby, opustoszałe zamki. Na wybranych przykładach omów motyw przemijania w literaturze i sztuce XIX wieku.

{mospagebreak title=Z języka&heading=Literackie}Tematy z języka

- Stylizacja biblijna w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
- Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych.
- Na czym polega specyfika języka czasopism dla dzieci i młodzieży na tle ogólnej odmiany języka polskiego?
- Różne sposoby indywidualizacji języka bohaterów literackich. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok..
- Jaki obraz świata kreują nagłówki prasowe? Przedstaw, omawiając funkcję tytułów prasowych.
- Internetowy język czatu &ndash; dokonaj analizy i oceń.
- Język ezopowy w literaturze rozwijającej się w warunkach cenzury. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
- Właściwości wywiadu jako formy wypowiedzi. Omów na wybranych przykładach.
- Zaprezentuj język i styl Twojego ulubionego publicyisty. Przedstaw wnioski.
- Rola neologizmów w tworzeniu literackiego obrazu świata. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów poetyckich.
- Stylizacja językowa we współczesnej literaturze polskiej. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów
- Językowe środki kształtowania wypowiedzi we współczesnym reportażu. Rozwiń temat, odwołując się

do wybranych utworów Ryszarda Kapuścińskiego.

- Źródła komizmu językowego i sposoby jego osiągnięcia. Omów, wykorzystując wybrane utwory literackie.
- Elementy gwarowe we współczesnej kulturze. Omów zagadnienie na wybranych tekstach literackich, tekstach piosenek lub dialogach filmowych.
- Zmagania literatury z cenzurą, ich wpływ na kształt językowy utworów. Omów na przykładach od pozytywizmu do współczesności.
- Środki retoryczne w wybranych kazaniach i przemówieniach. Omów na wybranych przykładach.
- Błędy językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów temat na podstawie języka potocznego i publicystycznego.
- Sztuka epistolarna jako forma porozumiewania się. Rozważ temat, odwołując się do wybranych tekstów z dwóch epok literackich.
- Przykłady i funkcje parodii tekstów literackich. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Zabawy słowem w twórczości Tuwima, Gałczyńskiego i Białoszewskiego. Zanalizuj na wybranych przykładach.
- Negatywne skutki tendencji rozwojowych we współczesnej polszczyźnie. Omów na zebranych materiale językowym.
- Puryzm czy liberalizm językowy? Zaprezentuj swoje stanowisko wobec zapożyczeń odwołując się do wybranych epok. Wskaż uwarunkowania historyczne, socjologiczne, kulturowe.
- Omów cechy językowe i stylistyczne tekstów literackich wybranej epoki.
- Wyszukaj przykłady nazwisk znaczących bohaterów literackich różnych epok. Dokonaj ich analizy słowotwórczej, omów funkcje stylistyczne i związek z kreacją bohatera lub ideą utworu..
- Nowomowa, czyli język władzy i propagandy w systemie totalitarnym. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Gdy rozum śpi, budzą się upiory &hellip; agresji, wulgarności i chamstwa w języku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- Gwara łódzka. Omów jej osobliwości, wykorzystując zebrany materiał językowy.
- Mowa murów. Dokonaj semantycznej i składniowej analizy napisów na murach.
- Nasze miasto w nazwach własnych. Na podstawie wybranych nazw (sklepów, kawiarni, instytucji) przedstaw tendencje rozwojowe w dziedzinie nazewnictwa.
- Porównaj i oceń żargon współczesnej młodzieży i żargon uczniowski z czasów młodości Twoich rodziców.
- Komizm językowy w żargonie uczniowskim. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
- Język jako narzędzie propagandy i demagogii. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów z literatury lub publicystyki.
- Jak mówią bohaterowie powieści historycznych? Zanalizuj archaizmy w wybranych dziełach.
- Wypowiedzi polityków. Na podstawie zebranego materiału dokonaj klasyfikacji najczęściej pojawiających się błędów językowych.
- Na podstawie zebranego materiału omów pochodzenie i budowę słowotwórczą imion zwierząt domowych.
- Przekład literacki &ndash; sztuka czy rzemiosło? Omów zagadnienie, porównując różne przekłady tych samych tekstów.
- Style warunkowane przez osobowość rozmówcy i okoliczności wypowiedzi. Omów w oparciu o dowolne teksty literackie.
- Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
- Rola i znaczenie archaizmów w literaturze fantasy. Omów na wybranych przykładach.
- Kicz językowy. Przedstaw zjawisko, analizując cechy języka przykładowych piosenek nurtu disco polo i hip hopu.
- Neologizmy i ich funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
- Retoryczne środki wyrazu. Zanalizuj je i porównaj na przykładach z publicystyki dawnej i współczesnej.
- Zanalizuj język wybranych programów telewizyjnych.